

Briuselis, 2019 06 07
COM(2019) 274 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI
dėl bendros žuvininkystės politikos padėties ir konsultacijų dėl 2020 m. žvejybos
galimybių

{SWD(2019) 205 final}

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl bendros žuvininkystės politikos padėties ir konsultacijų dėl 2020 m. žvejojimo galimybių

1. ĮVADAS

Šiame komunikate apžvelgiama bendros žuvininkystės politikos (toliau – BŽP) padėtis ir pateikiamos pagrindinės Komisijos pasiūlymų dėl 2020 m. žvejojimo galimybių rengimo gairės.

Pagrindinis žvejojimo valdymo pagal BŽP tikslas – ne vėliau kaip 2020 m. užtikrinti didelį ilgalaikį visų išteklių žvejojimo laimikį (Fmsy). Įgyvendinant šį tikslą taip pat siekiama iki 2020 m.¹ užtikrinti gerą Europos jūrų aplinkos būklę ir sumažinti neigiamą žvejojimo veiklos poveikį jūrų ekosistemoms.

2. BŽP ĮGYVENDINIMO PAŽANGA

Įgyvendinant BŽP nepaliaujamai daroma pažanga.

- Šiaurės Atlante ir gretimuose rajonuose vyrauja bendra žuvų išteklių žvejojimo intensyvumo mažėjimo tendencija. Išteklių, kurių bendras leidžiamas sužvejoti kiekis (BLSK) nustatytas atsižvelgiant į išteklių naudojimo lygį, leidžiantį užtikrinti didžiausią galimą tausios žvejojimo laimikį (Fmsy), skaičius toliau didėja: šiuo metu nustatyti 59 tokie BLSK (3 BLSK daugiau nei 2018 m.) – tai sudaro 78 proc. visų išteklių, kurių Fmsy įvertintas, BLSK.
- Išteklių neršiančių žuvų biomasė šiuose rajonuose toliau didėja ir šiuo metu yra 36 proc. didesnė nei 2003 m. Saugias biologines ribas atitinkančių išteklių skaičius beveik padvigubėjo – 2003 m. tokių išteklių buvo 15, o 2017 m. – 29.
- Gerėjant išteklių būklei gerėja ir ES laivyno ekonominės veiklos rezultatai – 2017 m. grynasis laivyno pelnas siekė 1,3 mlrd. EUR.
- Tačiau tam, kad būtų pasiekti BŽP tikslai, t. y. visų pirma būtų užtikrinta, kad

2.1. Pažanga, padaryta siekiant Fmsy

Šiaurės Atlante ir gretimuose rajonuose žuvų išteklių žvejojimo intensyvumas (F / Fmsy) 2003–2017 m. laikotarpiu apskritai mažėjo, o vidutinis mirtingumas dėl žvejojimo stabilizavosi ir siekia 1,0. **Viduržemio ir Juodojoje jūrose** F / Fmsy rodiklis išliko 2,2 – tai rodo, kad išteklių naudojimo lygis ir toliau gerokai viršija Fmsy tikslą.

¹ Direktyva 2008/56/EB, OL L 164, 2008 6 25, p. 19–40.

BLSK yra viena iš pagrindinių žvejybos valdymo priemonių. Komisija pasiūlė, kad visi 76 **Šiaurės Atlante ir gretimuose rajonuose** taikomi BLSK, dėl kurių buvo pateiktos Fmsy rekomendacijos, 2019 m. atitiktų Fmsy arba už jį mažesnes vertes. Šio principo nebuvo įmanoma taikyti 5 BLSK, kuriuos Tarptautinė jūrų tyrinėjimo taryba (ICES) rekomendavimu prilyginti nuliui, nes dėl nulinio BLSK kai kuriais atvejais būtų galėję tekti stabdyti žvejybą, o tai būtų turėję rimtų socialinių ir ekonominių padarinių. Todėl šiuo atveju buvo nuspręsta išlaikyti nedidelius priegaudos BLSK. Taryba nustatė 59 Fmsy atitinkančius BLSK – 3 BLSK daugiau nei 2018 m.

Baltijos jūroje 95 proc. numatomo iškrauti kiekio sužvejojama laikantis Fmsy atitinkančių BLSK, o 4 proc. – pagal atsargumo principu grindžiamas rekomendacijas nustatytų BLSK. **Šiaurės jūroje, Skagerako ir Kategato sąsiauriuose** 99,7 proc. numatomo iškrauti (išteklių, kurių Fmsy įvertintas ir kuriuos valdo tik ES) kiekio sužvejojama laikantis Fmsy atitinkančių BLSK. **Šiaurės vakarų ir pietvakarių vandenyse** šis rodiklis yra atitinkamai 94 proc. ir 90 proc.

2018 m. lapkričio mėn. nustatytos 2019 ir 2020 m. **giliavandenių žuvų išteklių** žvejybos galimybės. Šios žuvys sudaro mažiau nei 1 proc. visų ES iškraunamų žuvų. Visi jų ištekliai įvertinti nepakankamai. Atitinkami Tarybos sprendimai dėl giliavandenių žuvų žvejybos galimybių dabar yra labiau suderinti su mokslinėmis rekomendacijomis nei praėjusiais metais.

Kalbant apie **išteklis, dėl kurių konsultuojamasi su pakrantės valstybėmis**², pažymėtina, kad tik šiaurinių žydrųjų merlangų 2019 m. BLSK atitiko ilgalaikę šių išteklių valdymo strategiją ir ICES rekomenduojamą Fmsy. Per ES ir Norvegijos derybas suderintas išteklių išsaugojimo užmojis yra ne toks platus – tik 9 iš 17 BLSK nustatyti laikantis Fmsy, o tai yra mažiau nei 2018 m.

Viduržemio jūroje 35 iš 40 įvertintų išteklių 2017 m. buvo naudojami netausiai – šių išteklių žvejybos pastangos buvo vidutiniškai maždaug 2,2 karto didesnės už atitinkamą jų Fmsy. Naujaisi duomenys rodo, kad nuo 2011 m. vidutinis F / Fmsy rodiklis mažėja – tai galėtų reikšti, kad ištekliai naudojami šiek tiek tausiai³. **Juodojoje jūroje** 6 iš 8 įvertintų bendrų išteklių (išskyrus šprotus ir jūrų sraigės) ir toliau peržvejojami.

2.2. Biomasės tendencijos

Saugias biologines ribas atitinkančių išteklių skaičius **Šiaurės Atlante ir gretimuose rajonuose** beveik padvigubėjo: 2003 m. tokių išteklių buvo 15, o 2017 m. – 29 (2 proc. daugiau nei 2016 m.). Jų skaičius labiausiai išaugo Biskajos įlankos ir Pirėnų pusiasalio vandenyse – nuo 2 iki 8 išteklių. Bendras biomasės kiekis toliau didėja ir dabar yra maždaug 36 proc. didesnis nei anksčiau.

2016 m. **Viduržemio ir Juodosios jūrų** išteklių neršiančių žuvų biomasė labai nepadidėjo, palyginti su 2003 m. Juodosios jūros paprastųjų otų išteklių biomasė didėja ir jų peržvejojama vis mažiau.

² Norvegija, Islandija ir Farerų salomis.

³ Šis rezultatas yra preliminarus – ateinančiais metais bus vykdoma papildoma mokslinė stebėsena (šaltinis – STECF-Adhoc-19-01).

2.3. ES laivyno padėtis

ES laivyno pajėgumas toliau mažėjo. 2018 m. gruodžio mėn. ES laivyno registre (įskaitant atokiausius regionus) buvo 81 644 laivai, kurių bendras pajėgumas – 1 533 180 GT ir 6 075 634 kW. Palyginti su praėjusiais metais, laivų skaičius sumažėjo 1,32 proc., GT sumažėjo 2,46 proc., o galia (kW) – 2,61 proc. Tačiau nemaža įvertintų laivyno segmentų dalis (190 iš 255) vis dar neatitinka savo žvejybos galimybių.

Nepaisant to, ES laivyno **ekonominės veiklos rezultatai** toliau gerėjo: 2017 m. užregistruotas rekordinis grynas laivyno pelnas – 1,3 mlrd. EUR. Padėtis gerėja daugiausia dėl didelių vidutinių žuvų kainų (didesnė mažesnio iškrauto žuvų kiekio vertė) ir dėl vis dar žemų degalų kainų. Ekonominės veiklos rezultatai pagerėjo ir dėl geresnės kai kurių svarbių žuvų išteklių būklės bei technologinės pažangos. Nors 2018 ir 2019 m. duomenų dar nėra, tikimasi panašių rezultatų, nepaisant šiek tiek išaugusių degalų kainų.

Teigiama ekonominė tendencija stebima kai kuriuose tausiai naudojamus išteklius (pvz., juodadėmes menkes, megrimus ir jūrines plekšnes Airijos jūroje, silkes, šiaurines jūrų lydekas ir jūrų liežuvius rytinėje ir vakarinėje Lamanšo sąsiaurio dalyse, velniažuvines Biskajos įlankoje) žvejojantčiuose laivynuose – jų pelningumas ir darbo užmokestis didėja, o peržvejojamus išteklius žvejojančių laivynų ekonominės veiklos rezultatai, priešingai, yra prastesni.

Nuo 2008 m. bendras **užimtumo lygis** etato ekvivalentais ES laivyne mažėjo vidutiniškai 1,3 proc. per metus – iš dalies dėl laivyno pajėgumo mažėjimo. Tačiau vidutinis darbo užmokestis už etato ekvivalentą⁴ didėjo vidutiniškai 2,7 proc. per metus. Vidutinis metinis darbo užmokestis už etato ekvivalentą yra 24 800 EUR. Atrodo, kad kai kuriuose Šiaurės jūros ir Atlanto vandenyno laivynuose, skirtingai nuo kitų regionų laivynų, nusistovėjo užimtumo augimo tendencija.

Svarbus žingsnis **gerinant darbo sąlygas** ES laivyne yra Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos Nr. C188 dėl darbo žvejybos sektoriuje perkėlimas į ES teisę⁵, dėl kurio susitarė ES socialiniai partneriai. Naujų taisyklių valstybės narės turi pradėti laikytis iki 2019 m. lapkričio 15 d. Neseniai Komisija dar kartą paragino valstybes nares ratifikuoti Tarptautinę konvenciją dėl žvejybos laivų personalo rengimo, atestavimo ir budėjimo normatyvų (iki šiol ją ratifikavo tik 10 valstybių narių)⁶.

2.4. Decentralizuoto žvejybos valdymo pažanga

2.4.1. Daugiamečiai planai

Daugiamečiai planai (DMP) yra pagal bendro sprendimo procedūrą priimami aktai, kuriuose, be kitų aspektų, nustatomas MSY tikslo įgyvendinimo grafikas ir tam tikros su žvejybos valdymu susijusios lankstumo priemonės.

Neseniai priimtas **Vakarų vandenų demersinių išteklių valdymo DMP** yra svarbus BŽP – pagrindinės žvejybos valdymo priemonės – įgyvendinimo etapas. Šis planas,

⁴ Bendras darbo užmokestis (visas atlyginimas neatskaičius mokesčių ir kitų rinkliavų).

⁵ 2016 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyva (ES) 2017/159, kuria įgyvendinamas Susitarimas dėl 2007 m. Tarptautinės darbo organizacijos konvencijos dėl darbo žvejybos sektoriuje įgyvendinimo.

⁶ COM/2019/157 *final*.

kuriuo užbaigiama Šiaurės jūros ir Baltijos jūros DMP serija, padės ilguoju laikotarpiu užtikrinti tausią žvejybą. Šiais metais Komisija pateiks Baltijos jūros DMP įgyvendinimo ataskaitą.

Kitas didelis laimėjimas – 2019 m. priimtas pirmasis **Viduržemio jūrai skirtas DMP**. Jis taikomas vakarų Viduržemio jūros demersinių išteklių žvejybai ir jame nustatyta, kad žvejybos pastangos nuo 2020 m. sausio 1 d. privalo būti sumažintos 10 proc. ir kad Fmsy tikslas šiame rajone turėtų būti pasiektas ne vėliau kaip 2025 m. Rengiant Adrijos jūros smulkiųjų pelaginių rūšių žuvų išteklių valdymo DMP, priešingai, nepadaryta jokios pažangos.

2.4.2. Deleguotieji aktai, priimti laikantis regionalizavimo principo

Regioninės grupės labai prisidėjo prie **laipsniško įpareigojimo iškrauti laimikį įvedimo** – jos Komisijai teikė bendras rekomendacijas. Remdamasi šiomis rekomendacijomis, Komisija iki 2018 m. pabaigos priėmė 4 (naujus) žuvų išmetimo į jūrą mažinimo planus.

Deleguotuosius aktus, kuriais perkeliama bendros rekomendacijos dėl „**Natura 2000**“ **teritorijose** ir kitose saugomose teritorijose pagal Reglamento 1380/2013 11 straipsnį **taikomų išsaugojimo priemonių**, parengti užtruko ilgiau ir jie taikomi tik tam tikruose Šiaurės jūros ir Baltijos jūros rajonuose. Šiais metais bus pateiktos papildomos bendros rekomendacijos, tačiau būtina tolesnė pažanga.

2.4.3. Suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas

Pagrindinės pagal BŽP įsteigtos suinteresuotųjų subjektų organizacijos – patariamąsios tarybos – atlieka svarbesnį vaidmenį regionalizavimo procese. 2018 m. 10 veikiančių patariamųjų tarybų pateikė Komisijai 73 rekomendacijas, palyginti su 64 rekomendacijomis 2017 m. Pavyzdžiai, kokios naudos davė patariamųjų tarybų rekomendacijos, pateikti prie šio komunikato pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente.

2.5. Įpareigojimas iškrauti laimikį

2019 m. sausio 1 d. visiškai įsigaliojo įpareigojimas iškrauti laimikį. Komisija gavo 18 valstybių narių ir Europos žuvininkystės kontrolės agentūros ataskaitas, taip pat penkių patariamųjų tarybų raštus dėl įpareigojimo iškrauti laimikį įgyvendinimo 2018 m. Iš jų matyti, kad suinteresuotieji subjektai pripažįsta, jog tam, kad įpareigojimas iškrauti laimikį būtų įgyvendinamas tinkamai, svarbu užtikrinti, kad visi laikytųsi taisyklių. Tačiau žuvų išmetimo į jūrą ataskaitų pateikta nepakankamai, todėl išmetimo į jūrą įverčiai skiriasi. Komisija ir toliau visapusiškai laikysis įsipareigojimo drauge su valstybėmis narėmis ir patariamosiomis tarybomis ištaisyti šiuos trūkumus.

2018 m. visos regioninės grupės ieškojo būdų, kaip išvengti **galimų priverstinio žvejybos stabdymo atvejų**. Valstybės narės, Komisija ir kiti suinteresuotieji subjektai drauge ieškojo galimų sprendimų – rasti sprendimai bus išbandyti 2019 m. Tai bus, pavyzdžiui, kai kurių valstybių narių įsipareigojimai keistis tam tikromis kvotomis arba susitarimai dėl tik priegaudos BLSK ir kartu taikomos priegaudos mažinimo priemonės. Komisija prašys ŽMTEK įvertinti valstybių narių siūlomas priemones, kuriomis siekiama dar labiau sumažinti į jūrą išmetamų žuvų kiekį, ir vykdys tokių priemonių kontrolę.

Apskritai kalbant, padidėjo **Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF)** finansuojamų projektų skaičius. Įpareigojimui iškrauti laimikį įgyvendinti⁷ valstybės narės skyrė 40 mln. EUR EJRŽF paramos lėšų (iš visos įsipareigotos skirti 89 mln. EUR sumos, kuri yra didesnė už planuotą galimą 49 mln. EUR sumą⁸). Tačiau bendra paramos suma išlieka nedidelė – įsipareigota skirti 89 mln. EUR, palyginti su 1,5 mlrd. EUR, kuriuos galima panaudoti pagal 1-ą Sąjungos prioritetą⁹.

Kalbant apie **nepageidaujamo laimikio realizavimo rinkas**, pažymėtina, kad veiklos vykdytojai pranešė, kad naudojimas pramoninėms reikmėms (t. y. ne maistui) nėra tinkamas neverstinio dydžio žuvų realizavimo būdas. Tų žuvų iškraunama mažai ir jų kiekis yra nenuspėjamas, o tai neatitinka ne maisto pramonės verslo modelio, be to, surenkant tokias žuvis gali būti patiriama neproporcingai didelių logistikos sąnaudų. Alternatyvūs maisto produktų realizavimo būdai galimi tik tuo atveju, jei juos taikant nesukuriama rinkos paskatų ir neteikiama nauda tiekimo grandinės veiklos vykdytojams. Tokių alternatyvių realizavimo būdų ieškoma ir toliau – vienas iš jų galėtų būti dovanojimas maisto bankams.

Kalbant apie **kontrolę ir vykdymo užtikrinimą**, įpareigojimo iškrauti laimikį ir toliau laikomasi prastai. Valstybių narių pareiga – užtikrinti visos pagal BŽP vykdomos veiklos, įskaitant įpareigojimą iškrauti laimikį, kontrolę, reikalavimų vykdymo užtikrinimą ir inspektavimą. Komisijos atliktų auditų ir kitų EŽKA iniciatyvų rezultatai rodo, kad atitiktis reikalavimams iš esmės yra nepakankama, be to, įprastinėmis priemonėmis sudėtinga veiksmingai kontroliuoti, kaip tų reikalavimų laikomasi. Šią problemą išspręsti padėtų Komisijos pasiūlyme dėl naujos žuvininkystės kontrolės sistemos¹⁰ nustatytos novatoriškos kontrolės priemonės, grindžiamos nuotolinio elektroninio stebėjimo sistemomis. Be to, 2019 m. sausio mėn. įsigaliojo naujos specialiosios kontrolės ir inspektavimo programos¹¹, apimančios visą žvejybą, kurias vykdant turi būti laikomasi įpareigojimo iškrauti laimikį. Komisija ir toliau atidžiai stebės, ar valstybės narės tinkamai įgyvendina įpareigojimą iškrauti laimikį ir užtikrina jo vykdymą, ir skatins naudoti nuotolinio elektroninio stebėjimo sistemas¹².

2.6. Konkrečios pastangos gerinti padėtį Viduržemio ir Juodojoje jūrose

Siekdama pagerinti išteklių padėtį Viduržemio ir Juodojoje jūrose, ES ėmėsi reikšmingų veiksmų tiek ES lygmeniu, tiek su savo tarptautiniais partneriais.

ES lygmeniu tikimasi didelės pažangos 2019 m., kai bus pradėtas įgyvendinti Vakarų Viduržemio jūros demersinių išteklių valdymo DMP ir ŽMTEK peržiūrės esamus nacionalinius valdymo planus, siekdamas užtikrinti, kad būtų laikomasi BŽP tikslų.

⁷ EJRŽF duomenų bazė „Infosys“. Ataskaitinis laikotarpis – 2015 m. sausio 1 d. – 2018 m. gruodžio 31 d.

⁸ „FAME Support Unit, AT01.2 ad-hoc consultancy Landing Obligation Final Report (AT1.2 5/5)“, 1.0 versija, 2018 m. vasario mėn.

⁹ 1 Sąjungos prioritetas. Ekologiškai tvarios, efektyviai išteklius naudojančios, inovacinės, konkurencingos ir žiniomis grindžiamos žvejybos skatinimas.

¹⁰ COM/2018/368 *final*.

¹¹ Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2018/1986 (OL L 317, 2018 12 14, p. 29).

¹² „Technical guidelines and specifications for the implementation of REM in EU fisheries“, EŽKA, 2019 m.,

<https://www.efca.europa.eu/sites/default/files/Technical%20guidelines%20and%20specifications%20of%20the%20implementation%20of%20Remote%20Electronic%20Monitoring%20REM%29%20in%20EU%20fisheries.pdf>.

Atsižvelgdama į tai, kad dauguma žuvų išteklių šiame rajone yra bendri, ES dėjo daug pastangų **tarptautiniu lygmeniu**, kad paskatintų daugiašalį bendradarbiavimą kompetentingose regioninėse žvejybos valdymo organizacijose (RŽVO) – Bendrojoje Viduržemio jūros žvejybos komisijoje (GFCM) ir Tarptautinėje Atlanto tunų apsaugos komisijoje (ICCAT). Priėmus deklaraciją „MedFish4Ever“ (2017 m. kovo mėn.)¹³ ir Sofijos deklaraciją (2018 m. birželio mėn.), nustatytas išsamus darbo planas, kuriuo siekiama atkurti Viduržemio jūros žuvų išteklius, glaudžiai bendradarbiaujant su Barselonos konvencijos šalimis, bei Juodosios jūros žuvų išteklius ir taip apsaugoti regiono ekologinį ir ekonominį turtą ir skatinti darnų akvakultūros vystymąsi jame ateinančius 10 metų. Šį planą papildė regioninis tausios smulkiosios žvejybos veiksmų planas (2018 m. rugsėjo mėn.)¹⁴.

2018 m. **GFCM** priėmė 11 ES pasiūlytų rekomendacijų¹⁵. 2019 m. reikės toliau dirbti siekiant sustiprinti šiuos veiksmus. Tai padaryti paskatins birželio mėn. Maroke vykianti aukšto lygio konferencija, kurioje bus vertinama deklaracijos „Medfish4Ever“ įgyvendinimo pažanga.

Atsižvelgdama į tai, kad 10 metų taikytos paprastųjų tunų išteklių atkūrimo priemonės padėjo atkurti šiuos išteklius, **ICCAT** patvirtino ES inicijuotą paprastųjų tunų išteklių valdymo planą. Šiuo planu sudarytos palankesnės šių išteklių žvejybos sąlygos pakrantės laivams (šios žvejybos nevykdžiusiems daugiau nei dešimt metų) ir sugriežtintos kontrolės priemonės, kad paprastuosius tunus, ypač gyvus ūkiuose auginamus tunus, būtų dar lengviau atsekti. Atsižvelgdama į nerimą keliančią Viduržemio jūros paprastųjų durklažuvių išteklių padėtį, ICCAT ES iniciatyva priėmė tų išteklių atkūrimo planą. Šis planas taikomas iki 2031 m.

2.7. Tarptautinis vandenynų valdymas

2016 m.¹⁶ patvirtintoje vandenynų valdymo darbotvarkėje numatyti 50 veiksmų yra įgyvendinami¹⁷, o kai kurie iš jų jau užbaigti.

Pagrindiniais laimėjimais gerinant tarptautinio vandenynų valdymo sistemą, be kita ko, galima laikyti 2018 m. liepos mėn. patvirtintas FAO neprivalomas žvejybos įrankių ženklavimo gaires¹⁸ ir 2018 m. spalio mėn. pasirašytą Susitarimą, kuriuo siekiama užkirsti kelią neregamentuojamai žvejybai atvirojoje jūroje, vykdomai Arkties vandenyno centrinėje dalyje¹⁹. Šiuose procesuose ES atliko vadovaujamą vaidmenį.

¹³ <https://www.actu-environnement.com/media/pdf/news-28756-declaration-malte-surpeche-mediterranee.pdf>.

¹⁴ www.fao.org/gfcm/meetings/ssf2018/rpoassf/en/.

¹⁵ Jos susijusios su papildomomis Adrijos jūros smulkiosioms pelaginėms žuvims taikomomis neatidėliotinomis priemonėmis, daugiamečiu ungurių išteklių valdymo planu, dviem daugiamečiais Jonijos ir Levanto jūrų giliavandenių krevečių išteklių valdymo planais ir tolesniais jungtiniais kontrolės ir inspektavimo planais, taikomais visoje Viduržemio ir Juodojoje jūrose.

¹⁶ Bendras komunikatas „Tarptautinis vandenynų valdymas. Mūsų vandenynų darnaus valdymo darbotvarkė“, SWD(2016) 352 *final*.

¹⁷ Bendra ataskaita „Tarptautinio vandenynų valdymo gerinimas. Kas nuveikta per dvejus metus“, JOIN/2019/4 *final*.

¹⁸ www.fao.org/3/MX136EN/mx136en.pdf.

¹⁹ https://ec.europa.eu/fisheries/eu-and-arctic-partners-enter-historic-agreement-prevent-unregulated-fishing-high-seas---frequently_lt.

Dirbdama su šalimis partnerėmis ir RŽVO, ES propaguoja BŽP principus. Ji pasirašė susitarimą dėl vandenynų partnerystės su Kinija (2018 m. birželio mėn.)²⁰ ir pasiekė tokį susitarimą su Kanada²¹. Pagal tausios žvejojimo partnerystės susitarimus ES laivynai, laikydamiesi kontroliuojamų ir tvarių sąlygų, 11-oje šalių partnerių naudojami priegai prie išorės žvejojimo plotų. Pagal šiuos susitarimus teikiama struktūrinė parama, įskaitant paramą moksliniams ir kontrolės pajėgumams plėtoti, taip pat paramą smulkiosios žvejojimo sektoriui, stiprina žvejojimo valdymą tose šalyse. ES toliau pastebimai veikia RŽVO²² – jos yra pagrindinės valdymo priemonės, kurių tikslas yra skatinti užtikrinti išteklių tvarumą ir taikyti ekosisteminį metodą, remti patikimas mokslines rekomendacijas, priimti atitinkamas stebėsenos, kontrolės ir priežiūros priemones, remti reguliarias veiklos rezultatų apžvalgas ir kovoti su neteisėta, nedeklaruojama ir neregamentuojama (NNN) žvejojimu. Atsižvelgdama į tai, Komisija siūlys ir gins ES pozicijas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad atitinkami išteklių būtų valdomi laikantis Fmsy tikslo.

2019 m. sausio mėn. Komisija panaikino Tailandui skirtą NNN žvejojimo geltonąją kortelę, nes ši šalis, laikydamasi savo tarptautinių įsipareigojimų, patobulino savo žvejojimo valdymą. 2019 m. gegužės mėn. pradėta taikyti IT sistema (CATCH), padėsianti veiksmingai įgyvendinti NNN žvejojimo laimikio sertifikavimo sistemą.

Siekdama išspręsti jūrų taršos šiuokšlėmis problemą, ES priėmė Direktyvą dėl vienkartinio naudojimo plastikų ir naują Uosto priėmimo įrenginių direktyvą. Šiuo atžvilgiu Komisijos pasiūlyme dėl naujos žuvininkystės kontrolės sistemos numatoma visoje ES įdiegti privalomą skaitmeninių pranešimų teikimo sistemą, padėsiančią atrasti prarastus žvejojimo įrankius.

3. PASIŪLYMAI DĖL 2020 M. ŽVEJOJIMO GALIMYBIŲ

2020 m. bus pirmieji metai, kuriais visi išteklių turės būti valdomi laikantis MSY tikslo, kaip nustatyta pagrindiniame reglamente²³. Tai taip pat bus pirmas kartas, kai daugumai išteklių, kuriems taikomas Žvejojimo galimybių reglamentas, bus taikomas DMP. Jei Jungtinė Karalystė išstos iš ES be susitarimo 2019 m. spalio 31 d. arba anksčiau, kaip susitarta Europos Vadovų Taryboje²⁴, ES ir JK turės tarpusavyje konsultuotis dėl bendro išteklių, kuriais jos dalijasi, valdymo.

3.1. Bendrieji pasiūlymų dėl 2020 m. žvejojimo galimybių tikslai

Pagrindinis Komisijos pasiūlymų tikslas – iki 2020 m. pasiekti, kad visi išteklių, kurių Fmsy įvertintas, būtų žvejojami laikantis Fmsy. Pasiūlymuose ir toliau bus ieškoma būdų, kaip sudaryti palankesnes sąlygas veiksmingai įgyvendinti įsipareigojimą iškrauti laimikį.

²⁰ Jis apima ir bendradarbiavimą kovojant su NNN žvejojimu.

²¹ Tikimasi, kad susitarimas bus pasirašytas 2019 m.

²² ES, atstovaujama Komisijos, aktyviai dalyvauja 6 tunų išteklių žvejojimo valdymo organizacijose ir 11 kitų žuvų išteklių žvejojimo valdymo organizacijų, kurios valdo visuose vandenynuose esančius išteklius.

²³ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1380/2013 dėl bendros žuvininkystės politikos, kuriuo iš dalies keičiami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1954/2003 ir (EB) Nr. 1224/2009 bei panaikinami Tarybos reglamentai (EB) Nr. 2371/2002 ir (EB) Nr. 639/2004 bei Tarybos sprendimas 2004/585/EB (OL L 354, 2013 12 28, p. 22).

Nors kai kurių išteklių būklė yra prasta ir dėl aplinkos veiksnių (pvz., taršos ir blogėjančios vandens kokybės), kuriuos reikia vertinti atskirai, būtina toliau riboti ir tų išteklių žvejybos intensyvumą.

3.2. Pagrindiniai naujų žvejybos galimybių nustatymo etapai

Komisijos pasiūlymai dėl žvejybos galimybių bus grindžiami **ICES mokslinėmis rekomendacijomis**, kurios teikiamos dalimis. Į pradinius pasiūlymus Komisija ketina įtraukti kuo daugiau išteklių. Tačiau ICES savo rekomendacijas teikia baigiantis metams (nuo spalio iki gruodžio mėn.), todėl Šiaurės jūrai ir Atlanto vandenynui skirtame pasiūlyme išteklių, dėl kurių rekomendacijos pateikiamos vėlai, žvejybos galimybės ir toliau bus nurodomos *pro memoria* (pm).

Komisija ragina **valstybes nares ir suinteresuotuosius subjektus** savo darbą pradėti kuo anksčiau, remiantis viešai paskelbtomis mokslinėmis rekomendacijomis, o ne laukti Komisijos pasiūlymų. Suinteresuotieji subjektai taip pat turės galimybę per savo atitinkamas patariamąsias tarybas ir valstybes nares teikti rekomendacijas dėl žvejybos galimybių.

Atsižvelgdama į minėtų konsultacijų rezultatus, Komisija parengs 3 pasiūlymus: 1 Baltijos jūrai (rugpjūčio mėn.), 1 Viduržemio ir Juodajai jūroms (rugsėjo mėn.) ir 1 Atlanto vandenynui ir Šiaurės jūrai (spalio mėn.). Jie bus aptarti atskiruose Tarybos posėdžiuose: spalio mėn. posėdyje bus aptartas pasiūlymas dėl Baltijos jūros, o gruodžio mėn. posėdyje – kiti 2 pasiūlymai.

JK išstojimo iš ES poveikis žvejybos galimybių nustatymui bus vertinamas atsižvelgiant į naujausius pokyčius.

3.3. Žvejybos įvairiuose jūrų baseinuose galimybių nustatymas

Baltijos ir Šiaurės jūrų, taip pat vakarų vandenų išteklių žvejybos galimybės bus nustatomos remiantis atitinkamais DMP, kuriuose nustatyti Fmsy atitinkančio mirtingumo intervalai ir todėl tam tikromis sąlygomis esama tam tikro lankstumo. ICES prašoma pateikti rekomendaciją, kuria remiantis būtų galima įvertinti poreikį ir galimybę pasinaudoti tuo lankstumu. Viršutine Fmsy intervalo dalimi grindžiamas BLSK galima siūlyti tik tuo atveju, jei, remiantis mokslinėmis rekomendacijomis, žvejybos galimybės nustatyti laikantis Fmsy intervalų būtina tam, kad vykdant mišriąją žvejybą būtų galima pasiekti atitinkamame DMP nustatytus tikslus, kad būtų išvengta didelės žalos ištekliams, kylančios dėl rūšies viduje arba tarp rūšių vykstančios sąveikos dinamikos, arba tam, kad būtų galima sumažinti didelius kasmetinius svyravimus.

Kalbant apie visišką **įpareigojimo iškrauti laimikį** įgyvendinimą, pažymėtina, kad Komisija žvejybos Baltijos jūroje, vakarų vandenyse ir Šiaurės jūroje galimybes ketina pasiūlyti remdamasi ICES laimikio rekomendacija ir atitinkamais atvejais išskaičiuoti laimikį, išmetamą į jūrą pagal *de minimis* arba dideliu išgyvenamumu grindžiamas išimtis.

Kad ir toliau būtų sudaromos palankesnės sąlygos visiškai įgyvendinti įpareigojimą iškrauti laimikį, svarbu naudotis visomis turimomis poveikio švelninimo priemonėmis, be kita ko, atitinkamais atvejais laikytis visų ICES rekomendacijų dėl mišriosios

žvejybos metodo. Šiuo atveju bus vertinama valstybių narių pažanga, susijusi su priegaudos mažinimo priemonėmis (atitinkamų valstybių narių įsipareigojimas 2019 m. laikytis sprendimų, pasiūlytų dėl 5 išteklių, kuriems rekomendacijose nurodyta taikyti nulinį BLSK).

Kalbant apie išteklius, kurių Fmsy įvertintas ir dėl kurių vyksta konsultacijos su **ES nepriklausančiomis šalimis**, pažymėtina, jog Komisija sieks, kad susitarimas atitiktų ilgalaikes valdymo strategijas ir Fmsy rekomendaciją.

RŽVO valdomų išteklių žvejybos galimybes Komisija nustatys remdamasi RŽVO sprendimais.

Pagal neseniai priimtą **Vakarų Viduržemio jūros išteklių valdymo DMP** Taryba, remdamasi valstybių narių teikiamais duomenimis, turi nustatyti 2020 m. didžiausias leidžiamas žvejybos pastangas, atitinkančias 10 proc. sumažinimą, palyginti su baziniu lygiu. Remiantis turimomis mokslinėmis rekomendacijomis, žvejybos Viduržemio jūroje galimybės apims ir galiojančias GFCM priimtas priemones (taikomas smulkiųjų pelaginių rūšių žuvims ir unguriams) bei kitas priemones, kurios bus priimtos per 2019 m. metines sesijas.

Derybų dėl regioninės (GFCM lygmens) nuolatinės **Juodosios jūros** paprastųjų otų žvejybos kvotų skyrimo sistemos sukūrimo rezultatai atsispindės žvejybos galimybėse. Šprotams Komisija vėl siūlys taikyti autonomines kvotas.

4. IŠVADA

Toliau daroma pažanga įgyvendinant BŽP: žvejybos intensyvumas Šiaurės Atlante ir gretimuose rajonuose mažėja, o išteklių, kurių BLSK nustatytas laikantis Fmsy, skaičius didėja. Dėl geros išteklių būklės pagerėjo ir ES laivyno ekonominės veiklos rezultatai: 2017 m. užregistruotas rekordinis jo pelnas.

Daugelis išteklių ir toliau peržvejojami ir (arba) neatitinka saugių biologinių ribų, todėl akivaizdu, kad norint pasiekti BŽP tikslus, visiems subjektams reikės dėti daugiau pastangų, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad 2020 m. yra pirmieji metai, kuriais visi ištekliai, kurių Fmsy įvertintas, turėtų būti valdomi laikantis Fmsy tikslo.

Padėtis Viduržemio ir Juodojoje jūrose ir toliau kelia didelį nerimą. Laikantis GFCM strategijos ir 2018 m. Sofijoje paskelbtos ministrų deklaracijos, reikia dėti daugiau bendrų pastangų, kad būtų pasiektas 2020 m. Fmsy tikslas. Komisija glaudžiai bendradarbiaus su visais suinteresuotaisiais subjektais, kad būtų skubiai įgyvendintas Vakarų Viduržemio jūros išteklių valdymo DMP.

Svarbiausia veiksmingai kontroliuoti ir užtikrinti įpareigojimo iškrauti laimikį vykdymą. Siekdama prisidėti prie valstybių narių pastangų, Komisija ir toliau glaudžiai bendradarbiaus su teisėkūros institucijomis, kad kuo greičiau būtų susitarta dėl pasiūlymo dėl naujos žuvininkystės kontrolės sistemos.

NUMATOMAS DARBŲ GRAFIKAS²⁵

Kada?	Kas?
Gegužės / birželio / spalio mėn.	ICES rekomendacijos dėl išteklių
Birželio – rugsėjo mėn.	Viešos konsultacijos dėl komunikato
Rugpjūčio mėn. pabaiga	Komisija priims pasiūlymą dėl žvejybos Baltijos jūroje galimybių
Rugsėjo mėn. vidurys	Komisija priims pasiūlymą dėl žvejybos Viduržemio ir Juodojoje jūrose galimybių
Spalio mėn.	Tarybos posėdis dėl žvejybos Baltijos jūroje galimybių
Spalio mėn. pabaiga	Komisija priims pasiūlymą dėl žvejybos Atlanto vandenyne ir Šiaurės jūroje galimybių
Gruodžio mėn.	Tarybos posėdis dėl žvejybos Atlanto vandenyne ir Šiaurės jūroje galimybių Tarybos posėdis dėl žvejybos Viduržemio ir Juodojoje jūrose galimybių

²⁵ Išteklių, valdomų RŽVO ES vandenyse ir tam tikruose ES nepriklausančiuose vandenyse, žvejybos galimybės patvirtinamos po metinio RŽVO susitikimo, periodiškai peržiūrint Tarybos reglamentą, kuriuo nustatomos tam tikrų žuvų išteklių ir žuvų išteklių grupių žvejybos galimybės, taikomos ES vandenyse žvejojantiems laivams ir kai kuriuose ES nepriklausančiuose vandenyse žvejojantiems ES žvejybos laivams.